

RECOMMENDATIONS FOR ERRORS OR PREFERENCES FOUND IN THE ANDRE SEGOVIA EDITION BASED ON THE ORIGINAL MANUSCRIPT OF FEDERICO MOMPOU'S SUITE COMPOSTELANA ¹

Mohammad RANJBARI*

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mohammadranjbari@yyu.edu.tr

Copyright © 2019, Mohammad RANJARI. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Abstract

Every work deserves to be dubbed as the composer edited, and every performer wants to present it perfectly. In order to present a work flawlessly, it is necessary to explore and thoroughly understand every aspect. famous guitar virtuoso Andres Segovia has arranged works dedicated to him to reflect his own interpretations. Therefore, many of today's guitarists decide to accept or reject Segovia's editorial decisions by comparing the original manuscripts or new publications based on the original manuscripts to the published versions of Segovia. In this study, Federico Mompou's Suite Compostelana, which he wrote to the classical guitar, reached the manuscript and compared with the edition of Segovia, and found that there were some transmission errors or preferences.

Based on this, the researcher examined the composer style and classical guitar playability of this work and tried to propose a solution by creating a new edition of the related mistakes or preferences. In this research, scanning method was used. Based on the data obtained from the scanning, problems were identified and a new model (edition) was developed. Scanning methods are classified in various aspects. These are general Scan methods and Case Study scans. In this research, Single Scanning which is a subspecies of General Scanning method and Sectioning Model which is a subspecies is used.

Key Words: Suite Compostelana, Federico Mompou, Classical Guitar, Müzik Edition.

FEDERICO MOMPOU'NUN SUITE COMPOSTELANA ESERİNİN ORİJİNAL EL YAZMASINA DAYALI ANDRE SEGOVIA EDİSYONUNDA BULUNAN HATA VEYA TERCİHLERE YÖNELİK ÖNERİLER

Öz

Her eser bestecisinin kurguladığı gibi seslendirmeyi hak eder ve her icracı kusursuz biçimde o eseri sunmak ister. Bir eseri kusursuz sunabilmek için, her yönüyle araştırıp ve derinlemesine anlamak gerekir.

Ünlü gitar virtüözü Andres Segovia genellikle ona ithaf edilen eserleri kendi yorumlarını yansıttak biçimde düzenlemiştir. Dolayısıyla, günümüz gitaristlerinin çoğu, Segovia'nın editör kararlarını kabul etmek veya reddetmek için, eserin orijinal el yazmalarını veya orijinal el yazmalarına dayanan yeni yayınlarını, Segovia'nın yayınlanmış sürümleriyle karşılaştırarak karar verirler.

Araştırmacı bu çalışmada Federico Mompou'nun klasik gitara yazdığı "Suite Compostelana" eserinin el yazmasına ulaşp, Segovia edisyonu ile karşılaştırdığında, bazı aktarım hataları veya tercihleri olduğunu tespit etmiştir. Bundan yola çıkan, araştırmacı bu eserin bestecilik üslubu ve klasik gitara çalınabilirlik açısından inceleyerek ilgili hata veya tercihleri yeni bir edisyon oluşturarak çözüm önermeye çalışmıştır.

¹ 22-26 Temmuz 2019 tarihinde Ürgüp'te düzenlenen 5. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresinde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir. Federico Mompou'nun Suite Compostelana Eserine İlişkin Yeni Bir Edisyon Önerisi başlıklı Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Piyano Anasanat Dalı Gitar Sanat Dalı Sanatta Yeterlik tezinden türetilmiştir.

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama sonucunda elde edilen verilerden yola çıkılarak, problemler tespit edilip yeni model (edisyon) geliştirme yolu izlenmiştir. Tarama modelleri çeşitli açılardan sınıflandırılmaktadır. Bunlar genel Tarama Modelleri ve Örnek Olay taramalarıdır. Bu araştırmada Genel Tarama Modelinin bir alt türü olan Tekil Tarama ve onunda bir alt türü Kesit Alma Modeli kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suite Compostelana, Federico Mompou, Klasik Gitar, Müzik Edisyon

Giriş

Gitar ve gitara benzer çalgıların gelişimini, Rönesans döneminden itibaren ele alırsak, bu çalgıya eser yazanlar, çoğunlukla çalgının icracılarıydı. Bu akım 1500'lerden 20.yy. başına kadar devam eder, ancak bu akımı değiştiren dünyaca ünlü İspanyol gitar virtüözü "Andres Segovia (1893-1987), tükenmez enerjisiyle gitarist olmayan bestecileri (çoğunlukla senfonik bestecileri) gitarın müzikal özelliklerini tanıtarak bu çalgıya özgün eserler yazmalarını sağlamıştır. Segovia ünlü gitaristlerin Sor, Giuliani, Carulli, Aguado, Arcas, Tarrega, Roch, Liobet, Fortea, Pujol, Brondi gibi belli başlı eserleri ve transkripsiyonlarının kısır döngüye girdiğini fark ederek bu yola başvurmuştur. Böylelikle, bu akıma dahil olan: M. De Falla, E. Granados, J. Turina, M. Ponce, H. V. Lobos, M. C. Tedesco, F. M. Torroba, F. Mompou ve A. Roussel gibi dünyaca ünlü besteciler gitar için eşsiz eserlere imza atmışlardır. Bu izlem ile gitar repertuarı 20. yy'de zenginleştirildi ve müzik camiasında gitara bakış açısı değişip, saygınlığı artmıştır (Uluocak, 2014: 205). 20.yy. İspanyol besteci Federico Mompou (1893-1987)'da bu akıma kapılmıştır. Mompou, 20.yy. Fransa ekolünden etkilenip; Manuel de Falla gibi kendi vatanının geleneksel müziğini diğer Avrupa stilleri ile birleştirerek kendine özgü bir müzik dili yaratmıştır. Mompou, gitar için iki özgün eser yazmıştır.

Federico Mompou'nun Kompozisyon Stili ve Etkilendikleri

Mompou öncelikle piyano eserleriyle tanınan bir besteci idi. "O kendi kompozisyon stiline "primavista" (ilkelci) adını vermiştir. Bu adı, eserlerinde minimal dokular kullanarak, geniş anlamlı ve ifadeli müzik yarattığı için kullanmıştır" (Jeffcoat York, 2011: 5'ten naken Zalkind, 2002: 2). Müziğinde aşırı çok-seslilik ve ritim karmaşası görülmemektedir. Dolayısıyla, sade bir dokuya sahiptir ve ilkel tınlamaktadır (Jeffcoat York, 2011: 5'ten naklen Paine, 2010: 65).

Mompou'nun müziğinin başka bir özelliği de çan sesi taklidi içermesidir (Jeffcoat York, 2011: 7'den naklen Gordon,1996: 411). Çocukluk çağında, büyük babanın çan dökümhanesinde duyduğu seslerden çok etkilenmiştir. Mompou müziğinde çanın yankısını taklit etmeye çalışmıştır. Genellikle çan etkisini, piyano pedalını ölçü veya ölçüler boyunca tutarak yaratmaya çalışmıştır. O, pedali tutarak piyano çalınca tellerin çıkardığı sesin çan sesi gibi gittikçe yoğunlaştığına inanırdı (Jeffcoat York, 2011: 7'den naklen Iglesias,1974: 9).

Mompou'nun eserlerinde kullanılan armoni üslubu genellikle empresyonist stili olarak sınıflandırılmaktadır. O, devamlı 20. y.y. armonisini küçük ikili ve altılı aralıkları kullanarak araştırırdı. Mompou'nun müziği seyrek dokular ve basit ezgilerle nitelenmektedir (Jeffcoat York, 2011: 6'den naklen Powell, 1980: 108).

Çoğu kaynaklarda, Mompou'yu besteciliğe yönlendiren ilk etkenler: 1910'da Gabriel Faure ve Marguerite Longe'nin Barcelona'daki konseridir. Dolayısıyla besteci olmaya karar verip Paris'e yönelmiştir (Kent, 1999: 79'dan naklen Iglasias,1976: 11).

Mompou eski müziğe ilham kaynağı olarak bakmasına rağmen, çağdaş bestecilerin müziğini de (Maurice Ravel, Erik Satie ve Les Six üyelerini: (Francis Poulenc, Darius Milhaud, Louis Durey, Georges Auric, Arthur Honegger ve Germaine Tailleferre) beğenirdi. O, Erik Satie'nin eserlerinin kendi müzik buluşlarına daha yakın olduğunu düşünüyordu. Erik Satie de müziğinde sadelik ve şeffaflığı ortaya koymayı başarmıştı. Dolayısıyla Mompou'yu da kendi

yolunda cesaretlendiriyordu. Bu cesaret Erik Satie ile ortak müzik özelliği kullanmasından kaynaklanıyordu. Bu benzerliğe sade ritim anlayışı, çizgisiz serbest ölçülerin kullanımı ve 2-3 sesli armonik yazım kullanımı örnek olarak verilebilir (Kruckeberg, 2012: 17).

Suite Compostelana

Mompou'nun gitar repertuarına katkı sağladığı eserler şunlardır; 1962'de Mompou, Andres Segovia'ya ithafen altı bölümlü Suite Compostelana isimli eseri besteledi, Cançó i dansa No. 13'ü 1972'de Narciso Yepes'e ithafen bestelemiştir ve 1953'de piyano için bestelediği Cançó i dansa No. 10'u gitar için düzenlemiştir (<http://www.clasesguitarraonline.com> 04.07.2018). Suite Compostelana'nın birinci bölümü "Preludio" çoğunlukla devamlı hareket eden hatlardan oluşmaktadır. Bölümün başlangıç ve bitiş tonları gayet basit ve nettir, fakat içeriğinde çok uzak tonlarda gezindiği görülmektedir. "Coral" bölümü dört partiden oluşan bir bölümdür. Bach'ın Korallarını anımsatmasına rağmen, 20. yy. müziği armonisi taşımaktadır. İlk kısmında nazikçe sallanan "Cuna" (beşik şarkısı), sevimli ve basit ifadesiyle, şarkı kısmında yerini akortla ifade edilen halk müziği esintilerine bırakmaktadır. "Recitativo" bölümü ise aslında ısrarcı-dominant ve şakacı resesif sesler arasındaki bir diyalog gibidir. Mompou melodi yazmak yeteneğine sahipti ve onu önemserdi, eserin beşinci bölümü "Canción" da bu yetenek görülmektedir, şarkı dördüncü ve beşinci aralıklarla desteklenerek, halk ezgisi etkisinde duyulmaktadır. Altıncı bölüm "Muñeira" ise Galicia bölgesine ait olan hareketli bir halk dansıdır (Duarte, 1997).

Araştırmanın Amacı

Araştırmacı ilk kez Federico Mompou'a ait Suite Compostelana adlı eserin ilk kaynağı olan Segovia edisyonunu çalışırken, deşifre esnasında notada bazı yazı grafiklerinin daha açıklayıcı yazılabileceğini düşünmüştür. Ayrıca bazı bölümlerde tekrarlanan aralıklarda ve ölçü sayılarında bazı değişiklikler gözlemlendiğinden dolayı eseri daha derinlemesine incelemek için ilk kaynağa ulaşma gereksinimi düşünülmüştür. Araştırmacı Federico Mompou'nun el yazmasına ulaşmış, Segovia edisyonu ile kıyasladığında, bazı aktarım hatalarının olduğunu tespit etmiştir.

Federico Mompou'nun Suite Compostelana eseri Andres Segovia'ya ithaf edilmiştir. Bu araştırma, eserin orijinal yazmasını yeniden araştırıp, aktarım hatalarını giderip, müziksel etkenlerini önemseyerek, daha açıklayıcı bir nota yazımıyla ve nihayetinde icra için yeni bir edisyon sunabilmek açısından önem taşımaktadır.

Suite Compostelana'nın ilk yayını Durand Salabert yayınları tarafından 1962 yılında Segovia vasıtasıyla yayınlanmıştır (Mompou ve Segovia, 1962). 2002 yılında Angelo Gilardino ve Luigi Biscaldi, Segovia'nın eşinin izniyle (Segovia arşivinde Mompou'nun orijinal el yazmasına ulaşarak) Edizioni Musicali Bèrben, Ancona, İtalya yayınevi tarafından yayınlanmıştır. (Mompou, Gilardino ve Biscaldi, 2002) Bu edisyon bestecinin orijinal yazımına dayanarak yapılmıştır ve ayrıca eserin orijinal kopyası edisyona eklenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Tarama sonucunda elde edilen verilerden yola çıkılarak, problemler tespit edilip yeni model (edisyon) geliştirme yolu izlenmiştir. Tarama modelleri çeşitli açılardan sınıflandırılmaktadır. Bunlar genel tarama modelleri ve örnek olay taramalarıdır. Bu çalışmada genel tarama modelinin bir alt türü olan tekil tarama ve onunda bir alt türü kesit alma modeli kullanılmıştır. Tekil tarama modelinde evren hakkında bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da alınan örneklem üzerinde çalışılır, sonuçlar evrene genellenir. Tarama sonucunda elde edilen verilere dayalı olarak bir model (edisyon) oluşturulmaya çalışılır.

Araştırmanın Elde Edilen Bulgu Örnekleri ve Yorumlar

Kısaltmalar

FM : Federico MOMPOU’nun El yazması

FMU : Federico MOMPOU’nun El yazmasının nota yazım programına aktarılmış sürümü “Urtext”

AS : Andres SEGOVIA Edisyonu

MR : Mohammad RANJBARI Edisyonu

FM.

MFU.

AS.

MR.

Eserin ilk bölümün son iki ölçüsünün orijinal yazıda, beşinci derece bas **Mi** notası bir sonraki ölçüdeki **La** notasına (tonik) çözülmüştür. Ancak Segovia edisyonunda iki ölçüde La notasında. Araştırmacıya Mompou’nun bestecilik üslubuna (basta beşli aralığın kullanımı ve tam bitiş hissi verilmemesi) dayanarak Segovia edisyonundaki bu tercihi doğru bulmayıp kendi edisyonunda mi ve la notayı uzaltarak bestecinin fikrine daha yakın yorumda bulunmuştur.

FM.

FMU.

AS.

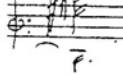

MR.

Mompou son Ölçüdeki akoru icracının tercihin bırakmıştır (gitarda çalım kolaylığından dolayı). Dolayısıyla icracı iki akordan birini seçebilmektedir. Araştırmacı Andre Segovia tercihi aksine bunlardan ilkin, bestecinin genel uslubuna dayanarak (küçük ikili aralıklar kullanımı) ve (üst partide ezgi yürüyüşü), seçmiş ve kendi edisyonunda yer vermiştir.

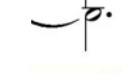
FM.

FMU.

AS.

MR.

Eserin üçüncü bölümün orijinal yazısında **Fa #** ve **Do #** Segovia edisyonunda ise bu notalar ağırsız yazılmıştır. Böylelikle akordun karakteri değişmektedir. Araştırmacı kendi edisyonunda hataları gidermiştir.

FM.

FMU.

AS.

MR.

Segovia Son ölçüdeki **sol** ve **si** notası ile tonik akordu tamamlayacak öğeleri edisyonunda yazılmamıştır. Araştırmacı orijinal el yazmasına dayanarak tercihini yapmıştır.

FM.

FMU.

AS.

MR.

Dördüncü bölümün son ölçülerinde orijinal yazıda kullanılan akorun gitara uygulanması zor olduğu için, Segovia edisyonunda üstteki **re** notası silinmiştir. Araştırmacı üst partideki **re** notasının silinmesinin, akorun karakterini yansıtmadığına neden olduğunu düşünerek kendi edisyonunda üstteki **re** notasını tutup akordun içindeki **re** notasının tekrarını kaldırarak, hem gitarda çalınabilir hale getirmiştir hem de akordun duyuluş biçimine dokunmamıştır.

FM.

FMU.

AS.

MR.

Segovia edisyonunda beşinci bölümün üstteki ölçülerin ilk vuruşlarında akortların bas partilerinde **do** notası yazılmadığı gibi ikinci vuruşta **la** notası yerine **do** notası ve ikinci ölçünün son vuruşunda **la** notası yerine **si** yazıldığı görülmektedir. Araştırmacı kendi edisyonunda orijinal yazımı temel alarak tercihler veya hataları düzeltmiştir.

FM.

FMU.

AS.

MR.

Segovia Altıncı bölümün üstteki ilk ölçüde pozisyon zorluğundan dolayı üst ve orta partinin yürüyüşünü tamamen kaldırmıştır. Araştırmacıya göre bu ezgi çizgileri önemlidir ve kendi edisyonunda alternatif pozisyon kullanarak uygulamıştır.

Segovia edisyonda ikinci ölçüsünde ise birinci vuruşta bas **la** ve **mi** notası eklenmiştir. Araştırmacı orijinal yazımı baz alarak sadece orta partide pedal notayı tekrarlamıştır. Çünkü bir önceki ölçüden gelen ezgi çizgisi **re** notasına daha iyi çözülebilir.

FM.

FMU.

C. V

AS.

MR.

② C5

Üstteki ölçünün birinci vuruşunda Segovia edisyonunda **sol** notası kaldırılmıştır. Araştırmacı soprano partisinde olan bu notanın devam eden müzikte önemli rolü olduğunu düşünüp, kendi edisyonunda alternatif pozisyon kullanarak uygulamıştır.

FM.

FMU.

C. III

AS.

MR.

③

Segovia edisyonunda altıncı bölümün 135. Ölçünün birinci ve beşinci vuruşlarındaki **do** ve **fa** (Altrasyon)natürel notalarının yerine **re** ve **fa#** notaları görülmektedir. Araştırmacı bunu bir aktarım hatası olarak değerlendirip, kendi edisyonunda düzelterek alternatif pozisyon uygulamıştır.

Sonuç

Araştırmanın Federico Mompou'nun Suite Compostelana eserinin orijinal el yazması ve Andres Segovia'ya ait edisyonundaki notasyon hatalar ve tercihleri tarayıp ve Mompou'nun bestecilik üslubunu göz önünde bulundurarak aktarım hatalar veya tercihleri tespit edip yorumlamıştır. Ayrıca orijinal yazıyı temel alarak yeni edisyonda düzeltilmiştir. Araştırmacı son olarak oluşturduğu edisyonu icra edip ve değişiklikleri deneyerek çalınabilir olduğu görüşüne varmıştır.

Yazılı Kaynak

Duarte, John W. *Music Notes on Antigoni Goni Laureate Series*, (1997). Naxos yayınları, CD Kitapçığı, CD No. 8,553774.

Gordon, S. *History of Keyboard Literature: Music for the Piano and Its Forerunners (Casebound)*, (1996), Wadsworth Publishing Company.

Karasar, N. Bilimsel Araştırma Yöntemi. (1995), Ankara, Alkım Yayınevi 7. Basım.

Kent, Adam, *The use of Catalan folk materials in the works of Federico Mompou and Joaquin Nin-Culmell*, (1999), Juilliard School New York, Yanyınlanmış Doktora Tezi [Elektronik Sürüm].

KRUCKEBERG, L. J. *Federico Mompou: a Style Analysis of Thirty-Five Songs*, (2012). Iowa, Iowa Üniversitesi, Yayınlamış Doktora Tezi.

Mompou, F. Gilardino, A. ve Biscaldi, L. *Segovia Archive: Suite Compostelan*, (2002), Ancona, Italy, Bèrben Editions.

Mompou, F., Segovia, A. *Suite Compostelana*, (1962), Paris, Salabert Editions.

RANJBARI, Mohammad, Federico Mompou'nun Suite Compostelana Eserine İlişkin Yeni Bir Edisyon Önerisi, 2018, Ankara, Yayınlamış Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Uluocak, Soner, Klasik Gitar Tarihi III: Klasik ve Romantik Dönemde Gitar, (2011), İstanbul, Doruk Yayınları.

York, S. J. *A study of Federico Mompou's "Variations sur un thème de Chopin"*, (2010) Alabama Üniversitesi, Alabama, Yayınlamış Doktora Tezi.

İnternet Kaynak

La "Suite Compostelana" de Mompou (10.05.2016), <http://www.clasesguitarraonline.com/teoria-analisis-musical/2016/5/10/la-suitecompostelana-de-mompou> (Erişim tarihi: 04.07.2018).